

PAŠVALDĪBAS FUNKCIJU DELEGĒŠANA *DELEGATION OF MUNICIPAL FUNCTION*

Valērija Petrova,

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, valerijalinkevica@inbox.lv, Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja: *Ilga Krampuža, Mg.iur., Mg.soc.sc., lektore*

Abstract. *The aim of this research is to get more knowledge on question about municipality function delegation. To understand that delegation of municipality functions are happening. Is in regulations of Republic of Latvia is completely adjusted the question about delegation of municipality functions. In the result of this research there were detected fundamental questions about delegation of municipality functions, which are not adjusted in regulations of Republic of Latvia.*

Keywords: *function delegation, municipal.*

Ievads

Šajā raksta tiek pētīts pašvaldības funkciju deleģēšanas jautājums. Veicot šo pētījumu, tika noskaidrotas problēmas, kas ir saistītas ar pašvaldības funkciju deleģēšanu, lēmuma pieņemšanu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu funkciju deleģēšanas gadījumā. Šī jautājuma pētīšana ir svarīga, jo pašvaldības ir vietēja pārvalde, kuras pienākums ir darboties iedzīvotāju laba, efektīvi un racionāli izlietot pašvaldības budžetu. Tādēļ autore secina, ka pieņemot lēmuma par pašvaldības funkciju deleģēšanu privātpersonai, politiskai varai pirmkārt ir jāņem vērā pašvaldības iedzīvotāju intereses.

Šīs problēmas pētīšana ir aktuāla, jo pašvaldības funkciju deleģēšanas gadījumā Valsts pārvaldes iekārtas likumā ir noteikts, ka pašvaldībai ir tiesības deleģēt pašvaldības funkciju, tikai tad, ja privātpersona, to varēs veikt efektīvāk. Bet normatīvajā regulējuma nav noteikts, kādā veidā pirms lēmuma pieņemšanas var noteikt, ka konkrēta privātpersona to varēs veikt efektīvāk. Un vispār, ko nozīme vārds efektīvāk pašvaldības funkciju deleģēšanas gadījumā.

Kā pētījuma mērķis tika noteikts iegūt padziļinātas zināšanas pašvaldības funkciju deleģēšanā un konstatēt problēmjaucījumus, šajā darbā autore skatīs par tiem gadījumiem, kad pašvaldības iestādes deleģēs pašvaldības funkciju izpildi privātpersonai, to tiesisko regulējumu un no šiem gadījumiem izrietošas aktuālās problēmas.

Pētījuma uzdevumi ir izpētīt pašvaldības funkciju deleģēšanas jēdzienu un nozīmi, deleģēšanas cēloņus, lēmuma pieņemšanu par pašvaldības funkciju deleģēšanu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu pašvaldības iestādes funkciju deleģēšanas gadījumā.

Mērķa realizācijas iespējas – darbā tiek sniegti ieteikumi normatīva regulējuma grozījumiem, kas ļaus pētījumu izmantot praktiski. Autore ir ieguvusi padziļināšanas zināšanas, kuras varēt pielietot darbā.

Pētījuma laika periods – pētījums veikts no 2015.gada līdz 2020.gada martam.

Pētījumā tika izmantotas šādas pētniecības metodes – tika izmantota teorētiskās izziņas metodes, tādas kā: literatūras analīzes metode – tika analizēts Starptautiskais un nacionālais regulējums un pieejamā literatūra pašvaldības un administratīvas tiesībās; indukcijas metode – tika veikti secinājumi balstoties uz priekšmeta izpēti; dedukcijas metode – tika izdarīti slēdzieni balstoties uz secinājumiem un teorētiskajām atziņām. No empīriskās izziņas metodēm tika izmantota aprakstoša metode – tika aprakstīts normatīvais regulējums un tā piemērošanas problēmas.

1. Pašvaldības funkciju deleģēšanas jēdziens un nozīme

Lai izpētītu pašvaldības funkciju deleģēšanas jēdzienu, nepieciešams izprast vispārējo nozīmi vārdam deleģēt. Vārdam deleģēt ir vairākas nozīmes, persona var deleģēt savu uzdevumu izpildi citai personai. Darba devējs var deleģēt savu darbinieku uz kādu konferenci, tā pat valsts un pašvaldība var deleģēt savu funkciju izpildi privātpersonai vai citai publiskai personai.

Eiropas Vietējo pašvaldību hartā noteikts, ka, nepārkāpjot likumā paredzētos vispārējos noteikumus, vietējām varām ir atļauts pašām noteikt savas iekšējās pārvaldes struktūras, lai pielāgotu tās vietējām vajadzībām un nodrošinātu efektīvu pārvaldi (*Bostanci, Erden, 2020*).

Likuma “Par pašvaldībām” 15.panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka “no katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums” (*Par pašvaldībām, 1994*). Autore uzsver, ka pašvaldības pašas lemj par funkciju deleģēšanu citai personai, ja tā persona pārvaldes uzdevumu var veikt efektīvāk ar mazākiem izdevumiem, ar mazāku administratīvo slogu, ar labākiem rezultātiem.

Latviešu valodas vārdnīcā vārds “deleģēt” nozīmē nodot, uzticēt pilnvaras, tiesības, varu u. tml. otrai personai, kas kļūst atbildīga par to izpildīšanu (*Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija, 2008*).

Juridisko terminu vārdnīcā vārds “deleģēšana” nozīmē uzticēt, uzdot zināmu likumdošanas funkciju nodošanu valdībai ar likumu (*Dukure, Fogels u.c., 1998*).

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.pantā 1.daļā ir noteikts, ka “Publiska persona var deleģēt privātpersonai un citai publiskai personai (turpmāk - pilnvarotā persona) pārvaldes uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk” (*Valsts pārvaldes iekārtas likums, 2002*). Autore secina, ka pašvaldības funkciju deleģēšanas jēdziens nav nodefinēts, ne likumā “Par pašvaldībām”, ne Valsts pārvaldes iekārtas likumā, ka arī zinātniskajā literatūrā arī netika izpētīts šis jautājums uz jēdziens.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta otrā daļā ir noteikts, ka “Privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar ārēju normatīvo aktu vai līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā, ievērojot šā likuma 41.panta otrās un trešās daļas noteikumus” (*Valsts pārvalde iekārtas likums 2002*). Pašvaldība, deleģējot savas funkcijas privātpersonai, slēdz deleģēšanas līgumu, kas tiek apstiprināts domes sēdē ar deputātu balsu vairākumu. Bieži vien šādi lēmumi tiek pieņemti, vai nu vienbalsīgi, vai ar ļoti lielu pārsvaru, jo līdz lēmuma pieņemšanai tiek veiktas vairākas pārbaudes šī lēmuma pieņemšanas efektivitātei.

Deleģējot pašvaldības funkciju pilnvarotai personai vienmēr ar domes lēmumu, tiek noteikts uzdevumu apjoms, ko jāveic vairākām iestādēm, lai nodrošinātu funkciju parēju no vienas iestādes uz otru.

Autore secina, ka deleģēšana ir valsts pārvaldes funkcijas izpilde. Pašvaldība lemjot par funkciju deleģēšanu privātpersonai nodot tai savu konkrēto funkciju izpildi, lai realizētu savu pienākumu un tiesību izpildi. Pašvaldības funkciju deleģēšana ir iespēja izmēģināt, kādas konkrēta nozares vai funkcijas izpildi sadarībā ar privātpersonu, kurai ir savs redzējums konkrētas nozares attīstībā un efektivitātes palielināšanā. Pašvaldība deleģē funkcijas saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” un Valsts pārvaldes iekārtas likumu, vadoties pēc efektivitātes principa.

Likumā “Par pašvaldībām” un Valsts pārvaldes iekārtas likumā, tā redakcijā uz 2020.gada marta mēnesi, kad tika veikts pētījums, nebija dots pašvaldības funkciju deleģēšanas skaidrojums, kas rada nepieciešamību atklāt jēdziena saturu un būtību. Sakarā ar to, autore piedāvā papildināt Valsts iekārtas likuma likumā 1.pantā izdarīt šādu grozījumu: Ieviest 12.punktu un izteikt šādā redakcijā. “12.) pašvaldības funkciju deleģēšana – ir pašvaldības funkciju nodošana process, pēc domes pieņemta lēmuma.

2. Deleģēšanas cēloņi

Lai izpētītu pašvaldības funkciju deleģēšanas cēloņus, autore izanalizēja divu pašvaldību lēmumus par deleģēšanas līguma noslēgšanu. Pirmais ir Daugavpils pilsētas domes 2015.gada 28.decembra lēmums Nr.570 "Par deleģēšanas līguma noslēgšanu" (*Daugavpils pilsētas dome, 2015*) un otrais ir Aizkraukles novada pašvaldības domes 2019.gada 28.novembra lēmums Nr.298 "Par deleģēšanas līguma slēgšanu ar Aizkraukles novada pašvaldības SIA "Aizkraukles siltums"" (*Aizkraukles novada pašvaldības dome, 2019*).

Izskatot un izanalizējot Daugavpils pilsētas domes 2015.gada 28.decembra lēmums Nr.570 "Par deleģēšanas līguma noslēgšanu" var secināt, ka lēmums tika pieņemts pamatojoties uz likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 6.punktu, kurā noteikts, ka pašvaldības autonomā funkcija ir "nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu" (*Par pašvaldībām, 1994*), "kas ietver arī iedzīvotāju tiesības nodarboties ar sportu drošā un sakārtotā vidē, kā arī no tā izrietošu pienākumu pašvaldībai uzturēt un apsaimniekot tās izveidoto sporta infrastruktūru" (*Daugavpils pilsētas dome, 2015*). No šīs lēmuma daļas, var izsecināt, ka pašvaldības struktūra, kura nodarbojas ar šo objektus apsaimniekošanu nepienācīgi un nekvalitatīvi to ir veikusi.

"Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta pirmā un otrā daļa paredz, ka privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar ārēju normatīvo aktu vai līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā un likuma "Par pašvaldībām" 15.panta ceturtā daļa paredz, ka no autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai" (*Daugavpils pilsētas dome, 2015*). No autores pieredzes, pārvaldes uzdevumu var deleģēt tad, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk. Lai noskaidrotu, vai tieši privātpersona varēs veikt šo uzdevumu efektīvāk Daugavpils pilsētas domes Finanšu nodaļa un Kapitālsabiedrību pārraudzības nodaļas ir veikušas izvērtējumu, ko arī ir iesniegušas domes deputātiem, kurā tika norādīts, ka privātpersona šo uzdevumu veiks efektīvāk. Runājot tieši par atzinuma sniegšanu autores viedoklis ir diezgan skeptisks, jo pašvaldībai padotie darbinieki izstrādās atzinu, kurš ir nepieciešams politiskai varai, jo darbiniekam tiek dots konkrēts uzdevums, kuru viņam jāpilda un jau uzreiz zināms, kāds atzinums tiks sniegts. Autore šādu viedokli izteica, tikai pēc savas darba pieredzēt strādājot pašvaldības iestāde.

Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3.pants nosaka, ka "pienākums lietderīgi rīkoties ar finanšu līdzekļiem un mantu, rīcībai jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu" (*Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums, 1995*). Sakarā ar to, lēmumā arī tika pievienots Revīzijas ziņojums, kurā tiek izvērtēta pašvaldības iestādes darbība, un iesniedz savus priekšlikumus. Dome lemjot par šo jautājumu arī ņēma vērā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 42.panta pirmajā daļā noteikto, un tieši privātpersonas pieredzi, reputāciju, resursus un personāla kvalifikāciju.

Izskatot un izanalizējot Aizkraukles novada pašvaldības domes 2019.gada 28.novembra lēmums Nr.298 "Par deleģēšanas līguma slēgšanu ar Aizkraukles novada pašvaldības SIA "Aizkraukles siltums"" var secināt, ka lēmums tika pieņemts uz tāda paša normatīvo aktu pamatā, ka arī Daugavpils pilsētas domei. Bet Aizkraukles novada pašvaldības dome jau atkārtoti slēdz deleģēšanas līgumu ar SIA "Aizkraukles siltums", jo 2015.gada 26.martā noslēgtām līgumam beigsies termiņš. No šī lēmuma var izsecināt, ka SIA "Aizkraukles siltums" tiek galā ar pienākumiem, kas ir uzlikti ar lēmumu.

Izskatot un izpētot šos divus lēmumus, autore secina, ka abiem lēmumiem ir vienāds pašvaldības funkciju nodošanas cēlonis, pašvaldības iestāde efektīvi un racionāli lēmuma noteiktas

funkcijas veikt nevar, sakarā ar to šīs funkcijas tiek nodotas privātpersonas, lai šīs funkcijas veiktu efektīvāk.

Autoresprāt, ka pašvaldības funkciju deleģēšana vienmēr ir saistīta ar finanšu līdzekļu nepamatotu un neracionālo izlietošanu. Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma mērķis ir “panākt, lai publiskas personas finanšu līdzekļi un manta tiktu izmantota likumīgi un atbilstoši iedzīvotāju interesēm, novērst to izšķērdēšanu un nelietderīgu izmantošanu” (*Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums, 1995*). Lai ievērotu šo likuma noteikto normu, arī tiek pieņemti augstāk minēti lēmumi.

Autore secina, ka lēmuma pieņemšana par pašvaldības funkciju deleģēšanu ir noteikto funkciju izpildes efektivitātes palielināšana. Ne vienmēr efektīvāk nozīme samazināt ieguldītos resursu, bet gan uzlabot kvalitāti. Latvijas Republikas normatīvajos aktos nav regulēts, kā noteikt, vai pašvaldības funkciju deleģēšanas gadījumā pārvaldes uzdevums tiks veikts efektīvāk. Tikai izstrādājot vairāku atbildīgo pašvaldības nodaļu atzinumus un privātpersonas redzējumu uz pašvaldības funkciju izpildi var izsecināt veikto uzdevumu efektivitāti. Bet vai privātpersona, veicot konkrēto pašvaldības funkciju izpildi, spēs nodrošināt to efektivitātes izpildi, varēs redzēt tikai, pēc laika. Protams, bez politiskas varas un viņu vēlmēm pašvaldības funkciju deleģēšana nenotiek.

Autores priekšlikums paredzēt Latvijas normatīva regulējumā, efektivitātes noteikšanas veidu, deleģējot pašvaldības funkciju privātpersonai. Dotajā brīdī nekur nav atrunāts, kādā veidā var novērtēt, ka privātpersonas vārēs veikt noteiktas funkcijas efektīvāk.

3. Lēmuma pieņemšana par pašvaldības funkciju deleģēšanu

Lēmumu par pašvaldības funkciju deleģēšanu pieņem pamatojoties uz likuma "Par pašvaldībām" 15.panta ceturrtā daļa paredz, ka no autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai un Valsts pārvaldes iekārtas likuma piektās nodaļas. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta 10.daļā ir noteikts, ka “Valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi. Valsts pārvaldes institucionālo sistēmu pastāvīgi pārbauda un, ja nepieciešams, pilnveido, izvērtējot arī funkciju apjomu, nepieciešamību un koncentrācijas pakāpi, normatīvā regulējuma apjomu un detalizāciju un apsverot deleģēšanas iespējas vai ārpakalpojuma izmantošanu” (*Valsts pārvalde iekārtas likums, 2002*). Šie ir divi pamata normatīvie akti, kas regulē pašvaldības funkciju deleģēšanu valstī.

Lēmumu par pašvaldības funkciju deleģēšanu pieņem dome. Lai domei būtu iespējams pieņemt šo lēmumu, visbiežāk pašvaldības juristiem tiek dots uzdevums sagatavot lēmuma projektu par noteikto pašvaldības funkciju deleģēšanu privātpersonai, ar visu nepieciešamo papildinformāciju, kas tiek pievienota lēmuma projektam deputātu zināšanai.

Kad lēmuma projekts ir sagatavots, to paraksta sagatavotājs un visas atbildīgas personas, kas virza domes lēmuma projektu uz noteikto komiteju izskatīšanu un uz domes sēdi. Lai lēmums tiktu izskatīts domes sēdē, obligāti to iz jāizskata profilējošā komitejā. Domes lēmumu par deleģēšanas līguma noslēgšanu obligāti vīze domes jurists, finanšu nodaļas vadītājs, domes galvenais grāmatvedis, domes priekšsēdētāja vietnieks, kura pārraudzībā ir noteiktas funkcijas, kā arī domes priekšsēdētājs.

Kad ir savākti visi nepieciešami paraksti, lēmuma sagatavotājs ziņo lēmumu profilējošā komitejā, tad lēmums obligāti tiek izskatīts finanšu komitejā un tad tiek vizēts uz domes sēdi. Ja vēl līdz 2018.gadam, lai lēmums tiktu virzīts uz domes sēdi, obligāti vajadzēja savākt balsu vairākumu profilējošā komitejā, tad 2018.gada vidū komitejas tagad sniedz atzinumu, ja pat lēmums profilējošā komitejā netiek atbalstīts, viņš vienalga tiek virzīts uz domes sēdi. Domes sēdē

deputāti par jautājumu balso atklāti un jautājums tiek pieņemts ar balsu vairākumu. Deputātiem arī ir tiesības atlikt jautājuma izskatīšanu, bet arī par to viņiem ir jānobalso, un arī šis lēmums var tikt pieņemti tikai ar balsu vairākumu.

Autore secina, ka lēmums par pašvaldības funkciju deleģēšanu tiek pieņemts domes sēdē ar deputātu balsu vairākumu. Balsošana notiek atklāti. Lai lēmums tiktu iekļauts domes sēdes darba kārtībā, to ir jāizskata profilējošās komitejas un tikai tad dome sēdē. Lēmuma projektam obligāti jābūt sastādītam, pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma, likumu "Par pašvaldībām" un tajā jābūt norādīta visa nepieciešama informācija, kas paredzēta likumā.

Autores priekšlikums uzlikt pašvaldībai pienākumu, veikt sabiedrības aptauju, konkrēto funkciju nodošanai privātpersonai, lai tas nebūtu tikai politiskais lēmums, un skar tikai konkrētas pašvaldības iedzīvotāju interesi un patiešām būtu pašvaldības finanšu līdzekļu ekonomija, nevis konkrētas politiskas varas gribas izpausme. Jo pašvaldības funkciju deleģēšana ir politisks lēmums un ir ļoti svarīgi, lai tas ir veikts konkrētas pašvaldības iedzīvotāju interesēs.

4. Darba tiesisko attiecību izbeigšana pašvaldības iestādes funkciju deleģēšanas gadījumā

Darba tiesiskās attiecības Latvijā regulē Darba likums, un šī likuma 2.panta pirmā daļa ir noteikts, ka "Šis likums un citi normatīvie akti, kas regulē darba tiesiskās attiecības, ir saistoši visiem darba devējiem neatkarīgi no to tiesiskā statusa un darbiniekiem, ja darba devēju un darbinieku savstarpējās tiesiskās attiecības dibinātas uz darba līguma pamata" (*Darba likums, 2001*).

Darba likuma 117.panta otrajā daļā ir noteikts, ka "Valsts pārvaldes iestāžu vai pašvaldību administratīva reorganizācija, kā arī vienas iestādes administratīvo funkciju nodošana otrai iestādei nav uzskatāma par uzņēmuma pāreju un pati par sevi nevar būt par pamatu darba līguma uzteikumam" (*Darba likums, 2001*). Šī likuma norma nosaka, to, ka nododot pašvaldības funkciju izpildi privātpersonai ar domes lēmumu, privātpersonai izbeigt darba tiesiskās attiecības uzreiz nav iespējams. Funkciju pieņēmējam ir pilnīgi jāpārņem visi darbinieki, kas ir nodarbināti pašvaldībā, veicot konkrēto funkciju.

Privātpersonai nodotas pašvaldības funkcijas ar mērķi, lai tā tos veiktu efektīvāk un racionālāk. Un viena no finanšu izlietošanas pozīcijām, kur privātpersona varētu iekonomēt pašvaldības finanšu līdzekļus, ir štata samazināšana un darba grafiku maiņa.

Lai likumiski izbeigtu darba tiesiskās attiecības ar darbiniekiem, kas tiek pārņemti, no pašvaldības funkciju izpildei saistību pārņēmējam ir jāveic vairāki uzdevumi. Pirmkārt, ir jāapstiprina jaunu amata vienību sarakstu ar pašvaldību, kuram ir jāpievieno paskaidrojums, kāpēc tiek veikti šādi grozījumi. Pamats ir noteikts, Darba likuma 104.pantā "Darbinieku skaita samazināšana ir darba līguma uzteikums tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar darbinieka uzvedību vai viņa spējām, bet ir pietiekami pamatots ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā" (*Darba likums, 2001*). Tātad, tik veikta neatliekama saimnieciska rakstura pasākumu veikšana un tieši tiks racionāli un ekonomiski izlietoti finanšu līdzekļi. Jauns darba devējs no sava uzskata, var paskaidrot, ka pēc jaunas optimizācijas funkcijas tiks veiktas labāk un ar mazākiem spēkiem un pašvaldība varētu piekrist šim mēģinājumam.

Pēc jauna štata saraksta aptirināšanas saistību pārņēmējam, jaunam darba devējam ir jāpaziņo darbiniekam par darba līguma uzteikšanu. Darba likuma 102.pants paredz, ka "Uztecot darba līgumu, darba devējam ir pienākums rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā" (*Darba likums, 2001*). Tātad, uztecot darba līgumu pamatojumam ir jābūt pietiekami detalizētam, lai ja darbinieks vērsīsies tiesā, tiesai, kas izskata konkrēto strīdu, būtu iespēja to pārbaudīt.

Darba likuma 103.panta pirmās daļas 3.apakšpunkta noteiks, ka darba devēja uzteikuma termiņš uzteicot darba līguma, sakarā ar štata samazināšanu ir noteiks viens mēnesis. “Tātad, norma nodrošina darbiniekam savlaicīgu informāciju par gaidāmo darba tiesisko attiecību izbeigšanu un iespēju saprātīgā laika posmā darbiniekam rūpēties par turpmāko nodarbinātību pēc darba līguma izbeigšanas” (*Liepiņa, Rācenājs, Preisa, 2020*). Proti, jaunam darba devējam, apstiprinot jaunu štata sarakstu, darbinieks jābrīdina viens mēnesis iepriekš pirms darba tiesisko attiecību izbeigšanas, lai darbiniekam būtu iespēja atrast jaunu darbu.

Sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, ir jābūt nepieciešamībai likvidēt konkrēto darba vietu, nevis atlaist kādu darbinieku. To uzsver arī likums, pieļaujot atlaišanu sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu tikai gadījumā, ja nav iespējams piedāvāt šim darbiniekam citu darbu uzņēmumā. Minētais atlaišanas pamatotības kritērijs jāpiemēro strīdos par nevēlama darbinieka atlaišanu „sakarā ar štata samazinājumu”. Proti, ja cilvēks ir atlaists sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, bet viņa darbavieta vai darba funkcijas ir saglabātas, un to pilda cits cilvēks, tad šādas atlaišanas likumību noteikti varētu pārsūdzēt.

Autore pēc izpētīta materiāla var secināt, kad tiek noslēgts deleģēšanas līgums un funkcijas tiek nodotas privātpersonai, ļoti bieži notiek štata samazināšanu un daudzu darbinieku atbrīvošana no ieņemamajiem amatiem un darba tiesisko attiecību izbeigšana. Autoresprāt, kad pašvaldības, kura ir, deleģējusi funkcijas, saprot, ka privātpersona netiek galā ar uzņemto atbildību un pienākumiem deleģēšanas līgums tiek izbeigts. Pārņemot visas funkcijas atpakaļ, tiek palielinātas štata vienības, bet tie darbinieki, ar kuriem tika izbeigtas darba tiesiskās attiecības, tie speciālisti, kuri savos amatos ir nostrādājuši vairāk nekā 10 gadus, ir jau atraduši jaunas darba vietas un atgriezies negrib, līdz ar to pašvaldības zaudē kvalificētus un zinošos darbiniekus.

Autores priekšlikums, pārņemot funkcijas no pašvaldības, uzlikt privātpersonai pienākumu nodarbināt pārņemtos pašvaldības iestādes darbiniekus, ne mazāk, ka trīs mēnešus, lai izvērtētu viņu darbaspēju, un efektivitāti. Efektivitāte palielināšana nenozīmētu darbaspēka samazināšana.

Secinājumi un priekšlikumi

Pētījuma mērķis, proti, iegūtas padziļinātas pašvaldības funkciju deleģēšanas jautājumā un konstatēti problēmjautājumi deleģēšanas gadījumā, ir sasniegts.

Pētījuma uzdevumi, proti, izpētīt pašvaldības funkciju deleģēšanas jēdzienu un nozīmi, deleģēšanas cēloņus, lēmuma pieņemšanu par pašvaldības funkciju deleģēšanu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu pašvaldības iestādes funkciju deleģēšanas gadījumā ir izpildīti.

Autore secina, ka likumā “Par pašvaldībām” 15.panta ceturtā daļa ir noteikts, ka “no katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums. Autore secina, ka nevienā no minētiem normatīvajiem aktiem nav noteikts jēdziens, kurš palīdzētu izprast deleģēšanas būtību.

Autores priekšlikums: Valsts pārvaldes iekārta likumā 1.pantā izdarīt šādus grozījumus: Ieviest 12.punktu un izteikt šādā redakcijā. “12.) pašvaldības funkciju deleģēšana – ir pašvaldības funkciju nodošana process, pēc domes pieņemta lēmuma.”

Autore secina, ka pašvaldības funkciju deleģēšanas cēlonis, kas ir noteikts Valsts pārvaldes iekārtas likumā, nosaka, ka pašvaldības var deleģēt privātpersonai pašvaldības funkcijas, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk.

Autores priekšlikums: uzlikt pašvaldībai pienākumu, veikt sabiedrības aptauju, konkrēto funkciju nodošanai privātpersonai, lai tas nebūtu tikai politiskais lēmums, un skar tikai konkrētas pašvaldības iedzīvotāju interesi un patiešām būtu pašvaldības finanšu līdzekļu ekonomija, nevis konkrētas politiskas varas gribas izpausme.

Izmantotie avoti un literatūra

1. *Darba likums* (20.06.2001.). LR likums ar groz. līdz.30.06.2020. <https://likumi.lv/ta/id/26019-darba-likums>, sk. 28.03.2020.
2. *Par pašvaldībām* (19.05.1994.). LR likums ar groz. līdz 30.06.2020. <https://likumi.lv/ta/id/57255-par-pasvaldibam>, sk. 28.03.2020.
3. *Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums* (19.07.1995.). LR likums ar groz. spēkā esošs. <https://likumi.lv/doc.php?id=36190>, sk. 28.03.2020.
4. *Valsts pārvaldes iekārtas likums* (06.06.2002.). LR likums ar groz. spēkā esošs. <https://likumi.lv/doc.php?id=63545>, sk. 28.03.2020.
5. Aizkraukles novada pašvaldības dome (28.11. 2019.). *Par deleģēšanas līguma slēgšanu ar Aizkraukles novada pašvaldības SIA "Aizkraukles siltums"*, lēmums Nr.298. <http://www.aizkraukle.lv/lv/pasvaldiba/dome/domes-sezu-lemumi-un-audio-ieraksti/2019-3-2/>, sk. 28.03.2020.
6. Bostanci, B., Erden, N. (2020). Investigating the satisfaction of citizens in municipality services using fuzzy modelling. *Socio-Economic Planning Sciences*, 69. Retrieved 28.04.2020 from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0038012119300175>, sk. 28.04.2020.
7. Daugavpils pilsētas dome (28.12.2015.). *Par deleģēšanas līguma noslēgšanu*, lēmums Nr.570. <https://old.daugavpils.lv/lv/540>, sk. 28.03.2020.
8. Dukure, V., Fogels, A. u.c. (1998). *Juridisko terminu vārdnīca*. Rīga: Nordik.
9. Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija (2008). *Akadēmisko terminu datu bāze – deleģēt*. <http://termini.lza.lv/term.php?term=dele%C4%A3%C4%93%C5%A1ana&list=dele%C4%A3%C4%93%C5%A1ana&lang=LV>, 02.04.2020.
10. Liepiņa, I., Rācenājs, K., Preisa, N. (zin. red.), (2020). *Darba likums ar komentāriem*. https://arodbiedribas.lv/wp-content/uploads/2020/02/new_dl_ar_kom.pdf, sk. 07.04.2020.

Summary

The aim of this research is achieved, there was acquired knowledge about question of municipality function delegation and there was detected issues in case of delegation. Previously projected hypothesis- is in regulations of Republic of Latvia is perfectly adjusted question about municipality function delegation, did not confirmed. In regulations of Republic of Latvia was founded imperfections, concerning municipality function delegation. Author in this research established imperfections in regulations and is offering solutions. This developed research will be able to use municipality employees, who till this moment was not working with municipality function delegation and its related questions. In this research there is short outlines how is happening municipality function delegation and with which kind of problems meet municipality when is delegating its functions.